

זמן עמוד השחר בהלכה

במדבר פרשת פינחס פרק כח

(א) וַיְדַבֵּר יְקוֹק אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ב) צוֹ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִמְרַתְּ אֲלֵהֶם אֶת קִרְבְּנֵי לַחֲמֵי לְאִשֵּׁי רִיחַ נִיחֹחֵי תִשְׁמְרוּ: לְהַקְרִיב לִי בְמוֹעֲדוֹ: (ג) וְאִמְרַתְּ לָהֶם זֶה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר תִּקְרְבוּ לִיקְוֹק כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִים שְׁנַיִם לַיּוֹם עֲלֵה תְּמִיד: (ד) אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בְּבֹקֶר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבָיִם:

רש"י שם

(ב) צו את בני ישראל - מה אמור למעלהי (כז, טז) יפקוד ה'. אמר לו הקב"ה עד שאתה מצוני על בני, צוה את בני עלי. משל לבת מלך שהיתה נפטרת מן העולם והיתה מפקדת לבעלה על בניה וכו', כדאיתא בספרי:

העמק דבר שם

אבל באמת לא נשתוו תכלית התמיד במדבר לתכליתו בארץ ישראל, דבמדבר לא באו בשביל עסק פרנסה, שהרי בזכות משה ירד המן, ולא באו התמידים אלא בשביל יעוד הקב"ה עם משה רבינו, ביום לתורה שבכתב ובלילה להופיע אור סיעתא דשמיא לתורה שבעל פה... אבל עתה בכניסתם לארץ והתפלל משה רבינו ולא תהיה עדת ה' וגו' והוא פרנסה כמש"כ לעיל, על זה היה התשובה את קרבני לחמי וגו':

משנה מסכת תמיד פרק ג:ב

אמר להם הממונה צאו וראו אם הגיע זמן השחיטה אם הגיע הרואה אומר ברקאי. מתיא בן שמואל אומר האיר פני כל המזרח עד שהוא בחברון והוא אומר הין:

ר' עובדיה מברטנורא שם

ברקאי - האיר והבריק השחר: האיר פני כל המזרח - שלא היה אומר כלום עד שהאירו פני [כל] פני המזרח, שאנן מספיק כשהבריק כנקודה בלבד. והלכה כמתיא בן שמואל

טור אורח חיים הלכות תפילה סימן פט

זמן תפלת השחר מתחיל משעלה עמוד השחר והאיר פני המזרח שהיא כנגד תמיד השחר ומאותה שעה ואילך הוא זמנה. ומ"מ עיקר מצותה עם הנץ החמה אלא שאם התפלל משעלה עמוד השחר יצא ונמשך עד סוף ד' שעות

שולחן ערוך אורח חיים פט:א

זמן תפלת השחר, מצוותה שיתחיל עם הנץ החמה, כדכתיב: ייראוך עם שמש (תהילים עב, ה) ואם התפלל משעלה עמוד השחר והאיר פני המזרח. יצא.

משנה ברורה סימן פט

עה"ש הוא מה שמתחיל השחר להבריק במקצתו מעט מעט. ומשמע מדברי המחבר דקודם האיר אף בדיעבד לא יצא וכן הסכימו הרבה אחרונים דלא כמ"א וע' בבה"ל:

מסכת יומא דף כח.

משנה: אמר להם הממונה: צאו וראו אם הגיע זמן השחיטה! אם הגיע, הרואה אומר: ברקאי! מתיא בן שמואל אומר: האיר פני כל המזרח עד שבחברון? והוא אומר: הן. ולמה הוצרכו לכך? שפעם אחת עלה מאור הלבנה, ודימו שהאיר מזרח, ושחטו את התמיד והוציאוו לבית השריפה.

מגן אברהם סימן פט:ס"ק ג

אבל שאר הפוסקים כתבו סתם אם התפלל משעל ע"ה יצא. וכן נ"ל דהא מדין בעליי' ע"ה כשר להקרבת תמיד אלא דחיש' דילמ' אתי למיטעי לכן בעינן האיר פני המזרח כדאי' ביומ' רפ"ג וכו' ספ"ב דמגילה במשנה וכלן שעשו משעלה ע"ה כשר. ול"ד למ"ש בס"י רל"ג דמשום דילמא אתי למיטעי אפי' בדיעבד לא יצא דהתם הוי טעות המצוי דא"א לכוון כ"כ השעה כדאי' פ"ק דפסחים אבל בע"ה ליכא למיטעי אלא כשעולה מאור הלבנה כדאי' ביומ' רפ"ג:

מגן גיבורים (שלטי גיבורים) סימן פט

ובאמת לכאור' מדברי הרמב"ם ז"ל פ"א מתמידין הלכה ב' לא משמע כן שכתב "ואימתי זמן שחיטתן של בוקר שוחטין אותו קודם שתעלה החמה משיאיר פני כל המזרח." והי' לו להזכיר דאם שחט קודם שהאיר כל המזרח כיון שהתחיל עה"ש לעלות יצא, ועוד דאם נימא דמדינא כשר משהבריך השחר ורק משו' טעות הצריכו להמתין עד שיאור פני כל המזרח א"כ האיך אמרו במשנ' ביומא דף כ"ח שם "ולמה הוצרכו לכך שפעם אחת עלה מאור הלבנה ודימו שהאיר המזרח," והיה להם לומר ודימו שהבריך השחר שהרי קודם הטעות שטעו הי' מצותו משהבריך השחר ומסתמא הקדימו כל מה שאפשר דזריזין מקדימין למצות ובפרט כהנים בשביל הקרבנות,

שולחן ערוך אורח חיים הלכות תפילה סימן פט

בשעת הדחק, כגון שצריך להשכים לדרך, יכול להתפלל משעלה עמוד השחר וימתין מלקרות ק"ש עד שיגיע זמנה.

ביאור הלכה סימן פט

אמנם ביותר מזה מצינו בספר אליהו רבא ובספר מטה יהודה והגר"א בספרו שנות אליהו כולם כאחד הסיכמו דעד שיאיר המזרח אפילו בדיעבד אינו יוצא מטעם דעדיין הוא בכלל לילה עד שהאיר המזרח וכל הפוסקים שכתבו משעלה עה"ש באיזה ענין היינו האיר המזרח...

וכן מה שכתוב לקמן בס"ח דבשעת הדחק מותר לכתחלה להתפלל משעלה עה"ש היינו ג"כ כשהאיר פני המזרח

מסכת פסחים צד.

אמר רבא: ...מעלות השחר ועד הנץ החמה חמשה מילין
רבי יהודה אומר... ומעלות השחר עד הנץ החמה ארבעת מילין

MyZmanim.com - Alos Hashachar Fair Lawn, June 30th 2021

Do not rely on zmanim times to the last moment.

Dawn		עלות השחר
90 minutes as degrees before sunrise	3:04:06	90 דקות במעלות, קודם הנץ
Fixed 72 minutes before sunrise	4:16:01	72 דקות שוות קודם הנץ
72 minutes as 16.1 degrees 	3:38:44	72 דקות לפי 16.1 מעלות